

Організація тренінгових занять у процесі професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів // Книга в академічному дискурсі: філологічний, методичний та мистецтвознавчий аспекти: збірник наукових праць (за матеріалами всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції) / За ред. К.Я. Климової. – Житомир : Видавництво ЖДУ ім. І.Франка, 2018. – С. 108-112.

**Підгурська В.Ю.,**

кандидат педагогічних наук, доцент

кафедри лінгвометодики та культури фахової мови

Житомирського державного університету імені Івана Франка

### **Організація тренінгових занять у процесі професійної підготовки майбутніх учителів початкових класів**

Глобальні зміни, що відбуваються в суспільстві, потребують істотних змін у системі освіти, перегляду принципів її організації, форм і методів навчально-виховного процесу, зокрема розробки і впровадження *сучасних освітніх технологій навчання*. Сьогодні серед інновацій сучасного вишу зростає популярність використання *тренінгових форм навчання*. У практиці фахової підготовки спеціалістів сфери освіти все активніше використовуються тренінгові форми навчання.

Тренінг як форма навчання має істотні переваги над іншими формами та видами навчання і вимагає від фахівців не тільки знань, а й уміння застосовувати свої знання у практичній діяльності, що постійно змінюється [2].

У словнику іншомовних слів *тренінг* визначається як "організована форма навчально-виховного процесу, яка, спираючись на досвід і знання її учасників, забезпечує ефективне використання різних педагогічних методів за рахунок створення позитивної емоційної атмосфери та спрямовується на отримання сформованих навичок і життєвих компетенцій [1; 456].

Експериментальне використання тренінгових форм навчання з метою фахової підготовки викладено в працях О. Богословської, В. Большакова, І. Вачкова, Ю. Жукова, Л. Мітіної, Л. Петровської, В. Подшивалкіної, П. Растяннікова, К. Рудестама, Є. Сидоренко, Дж. Стюарта та ін.

На сьогодні тренінг є незамінним елементом системи навчання. Це навчання, що спирається на досвід людини, і, що є визначальним, дає можливість відразу використовувати його на практиці, виробляючи нові навички. Тренінг передбачає розвиток професійних навичок, креативного мислення й інтелектуальних здібностей особистості, зокрема розвиток професійного мислення й мовлення студентів.

Тренінг, на відміну від традиційних форм навчання, орієнтований не тільки на правильну відповідь, а й на запитання та пошук. У процесі тренінгу відбувається формування і закріплення умінь і навичок ефективної професійної поведінки учасників.

Для проведення тренінгу створюються тренінгова група, учасники якої з допомогою ведучого (тренера) залучаються до інтенсивного спілкування, спрямованого на досягнення поставлених завдань. Тренінгова група складається з 15–20 студентів. Така кількість учасників дозволяє оптимально використати час й ефективно проводити навчання. Як правило, тренінгові групи, ставлять своїм завданням спільне дослідження з конкретного питання, отримання або вдосконалення знань, розвиток і розкриття професійного потенціалу особистості.

Тривалість тренінгу – 1,5 години. Робочі місця для учасників у приміщенні розташовуються колом – це сприяє створенню комфортних умов для спілкування, забезпечує можливість кожному бачити всіх учасників тренінгу, підкреслює рівнозначність позицій усіх учасників (викладача і студентів), а також допомагає створити атмосферу відкритості, довіри, поваги, пізнавального й особистісного інтересу.

Методика проведення тренінгового заняття передбачає обов'язкові елементи: I – вступна частина; II – основна частина; III – заключна частина.

У **вступній частині** виділяють такі етапи:

- привітання;
- визначення основних моментів заняття, теми, мети;
- знайомство учасників;
- вироблення певних правил ведення заняття;
- очікувані результати.

**Основна частина** містить такі етапи:

- визначення рівня поінформованості й актуалізація проблеми;
- подання інформації (під час проведення тренінгу інформація пропонується на різних етапах і в різних формах);
- набуття практичних навичок.

**Заключна частина** тренінгу містить підведення підсумків, рефлексія.

Тренінг проводить тренер (викладач), який ґрунтовно знає тему заняття й володіє методикою проведення тренінгу (регулює групові процеси, вміє зацікавити учасників, зняти напруження, спрямувати групу на конструктивне розв'язання проблеми, знає методи оцінювання результатів тренінгу і вміє їх застосовувати тощо). Проведення тренінгу відбувається за чітко визначеною структурою – мета, завдання, план. План тренінгу складається обов'язково. Він може мати різні форми – малюнковий план, таблиця, список послідовних дій, схема тощо. План допоможе тренеру дотримуватися основних питань, які мають бути опрацьовані в процесі тренінгу.

### План тренінгу

Час тина	Вид діяльності	Завдання	Тривалість
1	2	3	4
<b>вступна</b>	Вступ.	Поінформування учасників про тему, мету та завдання тренінгу.	5-7 хв.
	Вітання. Вправи на проведення знайомства.	Прийняти правила для зручної та продуктивної роботи учасників тренінгу.	10 хв
	Прийняття правил роботи.	Прийняти правила для зручної та продуктивної роботи учасників тренінгу.	7-10 хв.
	Вправи на визначення очікувань.	З'ясувати очікування студентів від тренінгу.	до 10 хв.
<b>основна</b>	Вправи на оцінювання рівня інформованості учасників тренінгу	Визначити рівень знань учасників тренінгу з окресленого кола питань.	15 хв.
	Вправи на актуалізацію опорних знань студентів.	Визначити рівень знань учасників з питань що розглядатимуться на тренінгу.	20 хв.
	Вправи на надання навчальної інформації та	Допомогти учасникам тренінгу сприйняти і усвідомити нову інформацію. Закріпити і поглибити	40 хв.

	практичних вмінь і навичок.	знання, здобуті під час тренінгу.	
<b>з а к л ю ч н а</b>	Вправи на підведення підсумків. Рефлексія.	Підсумувати всі розглянуті впродовж тренінгу теми для логічного підведення підсумку. Створити умови позитивного виходу з тренінгу.	до 15 хв

Після знайомства, оголошення мети тренінгу й затвердження правил доцільно звернутися до учасників з проханням висловити свої *очікування* від тренінгу.

*Основна* частина тренінгу спрямована на реалізацію його мети. Завдання для цієї частини добираються так, щоб були задіяні всі учасники тренінгу. Виконується комплекс дій і вправ, спрямованих на формування комунікативних умінь та вдосконалення і закріплення вже набутих умінь і навичок. Зміст основної частини тренінгу планується таким чином, щоб студенти, окрім отримання нової інформації, мали можливість відразу апробувати її на практиці.

Тренінгове заняття є, по суті, семінаром у режимі неперервної дискусії, що переривається міні-лекціями, індивідуальною роботою, діловими іграми, кейсами та іншими завданнями.

Концепція тренінгових занять ґрунтується на тому, що максимально ефективно засвоєння навчального матеріалу забезпечується лише в процесі практичного виконання учасником певних дій.

*Заключний* етап тренінгу передбачає узагальнення результатів роботи, обмін думками й враженнями. Важливо, щоб студенти по закінченню заняття з'ясували, чи досягли вони очікуваних результатів, мали змогу оцінити себе та інших учасників тренінгу.

Тренінгове навчання має істотні переваги перед іншими формами та видами навчання, особливо в підготовці майбутніх учителів початкових класів, професійна діяльність яких вимагає не просто знань, а й умінь застосовувати ці знання в практичній діяльності.

### **Список використаних джерел та літератури**

1. Новейший словарь иностранных слов и выражений / Автор-сост. Н. В. Трус, Т. Г. Шубина. – Минск : Современ. литератор, 2009. – 976 с.
2. Рудестам К. Групповая психотерапия. Психокоррекционные группы: теория и практика / Кьелл Рудестам. – М. : Прогресс, 1993. – 368 с.
3. Шепелева Л. Н. Программы социально-психологических тренингов / Л. Н. Шепелева. – СПб. : Питер, 2006. – 160 с.